

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Відтоді, як Україна обрала шлях світової та європейської інтеграції, особливого значення набув розвиток та поглиблення контактів з іншими країнами. Проте у свідомості багатьох українців поняття «інтеграція» часто сприймається як складова державної політики. Рідко хто замислюється над тим, який вагомий внесок у реалізацію інтеграційних прагнень України можна зробити на регіональному рівні, зокрема в галузі освіти і науки.

Керівництво Хмельницького національного університету приділяє значну увагу розвитку міжнародного співробітництва, основи якого було закладено ще наприкінці 1980-х років.

У далекому 1985 р. почав працювати деканат факультету з роботи з іноземними студентами. За 11 років його студентами були представники 20 країн світу. Тут навчалися студенти з африканських, азійських та європейських країн. З 1991 р. були укладені угоди про навчання студентів з Індії, Непалу, Бангладеш, причому, так би мовити, «з нуля», тобто з підготовчого відділення. Для кожного студента-іноземця потрібно було створити повноцінні умови навчання, проживання і задоволення його культурних потреб. Контингент іноземців був доволі різноманітним, а у нашій країні тоді постали проблеми із забезпеченням продуктами харчування і промисловими товарами. За таких складних обставин на плечі декана факультету Миколи Єгоровича Скиби була покладена відповідальність величезної ваги. Понад 500 іноземних громадян здобули вищу освіту у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування, згодом — в університеті. Факультет з роботи з іноземними студентами завершив своє існування лише тоді, коли була згорнута загальноукраїнська програма навчання студентів-іноземців.

Із розпадом СРСР розпочався поступовий процес зменшення кількості іноземних громадян, які хотіли б навчатися та проходити науково-педагогічну підготовку через аспірантуру в Україні. Після реорганізації та переорієнтації деканату наприкінці 1990-х — на початку 2000-х років різко скоротилася кількість іноземних студентів в університеті. Але за допомогою міждержавних програм обміну, цільових направлень Міністерства освіти і науки України, а також

конкурентоспроможної вартості навчання контингент іноземних студентів поступово вдається збільшувати, переважно за рахунок громадян країн СНД.

Співпраця університету з навчальними закладами та установами інших країн ґрунтується на засадах пріоритету національних інтересів, розвитку освітнього та наукового потенціалу університету, системного та взаємовигідного характеру співпраці, орієнтації на залучення додаткових джерел фінансування через систему грантів, укладення угод з іноземними юридичними та фізичними особами щодо навчання студентів, підготовки наукових кадрів, проведення науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт. У галузі освіти міжнародне співробітництво здійснюється за такими напрямками: обмін досвідом з організації навчального процесу та методики викладання; участь у науково-методичних конференціях та семінарах, що проводяться в університетах; обмін навчальними планами, навчально-методичною літературою та програмними продуктами; спільна підготовка та видання навчальних посібників і підручників.

Контакти з вищими навчальними закладами інших країн дають можливість підвищувати кваліфікацію співробітників, удосконалювати програми та дисципліни, організовувати літні школи, обмін викладачами та студентами в межах кредитно-трансферної системи, стажування професорсько-викладацького складу.

Станом на 2012 рік університет підтримує зв'язок із 59 вищими навчальними закладами, науковими установами, організаціями та фондами Німеччини, Польщі, Литви, Австрії, Росії, Білорусі, Нідерландів, США, Бельгії, Франції та інших країн.

Тісною і плідною в минулі роки була співпраця із Краківським політехнічним університетом ім. Тадеуша Костюшко, Ченстоховським технічним університетом, Краківським університетом економіки, Вармінсько-Мазурським університетом в Ольштині, Лодзьким університетом, а також із Фондовим університетом міста Хільдесхайм (Німеччина), Тверським державним університетом та Новгородським державним університетом ім. Ярослава Мудрого. Розширюються і поглиблюються зв'язки Хмельницького національного

В. Осуховський — Генеральний Консул Республіки Польща у Львові (зліва) та проректор із міжнародних зв'язків ХНУ М. А. Йохна

Зустріч із представниками Європейського Союзу

університету з Вищою технічною школою в Карінтії (Австрія), Університетом Кобленц-Ландау (Німеччина), Санкт-Петербурзьким державним архітектурно-будівельним університетом, Пензенською державною архітектурно-будівельною академією, Санкт-Петербурзьким державним інженерно-економічним університетом, Іванівським державним університетом, Брянським державним технічним університетом (Росія), Клайпедським університетом, Шауляйським університетом, Каунаським університетом (Литва), Білоруським державним університетом інформатики та радіоелектроніки.

Останнім часом у межах спільних науково-технічних проектів Хмельницький національний університет співпрацював із Університетом Жиліна (Словаччина), Королівським технологічним університетом (Швеція), Університетом Ньюкасла (Великобританія), Політехнікою Свентокшиською (Польща), Інститутом машинознавства ім. А. А. Благонравова РАН, Академією післядипломної педагогічної освіти (Росія).

Одним із напрямів міжнародного співробітництва Хмельницького національного університету, за словами ректора М. Є. Скиби, є реалізація міжнародних проектів. З 2001 р. в університеті виконувалися такі проекти: «Бізнес-менеджмент освіти в Україні», «Перепідготовка та працевлаштування офіцерів запасу», «Впровадження кластерних моделей об'єднання підприємств», «Дослідження динаміки горизонтальних роторних машин і створення систем превенції (попередження) їх дефектів», «Всесвітня мережа центрів трансферу технологій», програма «ТЕМПУС» із наукових досліджень для магістрів та кандидатів наук за напрямом «Критичні обчислення для аерокосмічних систем», «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві, інженерії поверхні та виробництві матеріалів».

Найтривалішим у часовому вимірі та наймасштабнішим є проект «Перепідготовка та працевлаштування офіцерів запасу». Спочатку він виконувався у межах програми «ТАСІС» за підтримки Європейського Союзу. У листопаді 2002 р. проект із перепідготовки та працевлаштування офіцерів запасу було продовжено спільно з Міністерством оборони Великобританії. При університеті було відкрито перший в Україні Українсько-британський центр перепідготовки та працевлаштування. Із січня 2006 р. проект підтримується НАТО в межах трастового фонду «Партнерство заради миру».

Головна мета проекту — сприяння у підготовці до цивільного життя військовослужбовців, які звільняються із лав Збройних сил, та надання суттєвої допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей у важкий період переходу з військового до цивільного життя під час реформування Збройних сил України.

Звільнені в запас офіцери проходять підготовку з економічних та комп'ютерних дисциплін на тримісячних курсах за спеціальностями «Менеджмент підприємницької діяльності», «Маркетинг на ринку товарів і послуг», «Комп'ютерні технології в економічних системах», «Комп'ютерні системи та мережі», «Логістика», «Графічний дизайн та реклама», а після закінчення отримують випускні свідоцтва державного і сертифікати міжнародного зразка.

На церемоніях із нагоди випуску завжди присутні представники Міністерства оборони України, ОБСЄ, НАТО, Департаменту ООН, посольств країн Європи, органів місцевої влади, підприємницьких структур.

Іноземні гості на врученні дипломів випускникам проекту «Перепідготовка на працевлаштування офіцерів запасу»

Керівництво ХНУ із ректором Краківської політехніки Юзефом Гавліком

Другий зліва — професор Пітер Лоренці (США)

Круглий стіл із представниками Харбінського політехнічного університету (КНР)

Підписання наміру про співпрацю з Харбінським політехнічним університетом (КНР)

Заслуговує на увагу і започаткований спільно з Каунаським технологічним університетом та Клайпедським технічним університетом науковий проект «Дослідження динаміки горизонтальних роторних машин і створення систем превенції їх дефектів». У межах проекту здійснювалася розробка заходів для забезпечення низької віброактивності роторних машин. Результати досліджень заплановано використовувати для створення складної побутової техніки, газотурбінного обладнання на авіаційному, морському, автомобільному та залізничному транспорті, у хімічній, харчовій та інших галузях промисловості.

Університет бере участь у діяльності асоціації «Поділля Перший», яка вперше в Україні впроваджує прогресивні кластерні моделі об'єднання підприємців окремих галузей промисловості для підвищення її конкурентоздатності та економічного розвитку регіону. Асоціація була створена з ініціативи Корпусу Миру США. У регіональних та міжнародних економічних форумах, що були організовані асоціацією, брали участь учені, бізнесмени та державні діячі зі США, Польщі, Росії, Німеччини, Австрії.

Протягом 2006–2008 рр. за програмою ЄС «ТЕМПУС» ХНУ, спільно з Університетом Ньюкасла (Великобританія), провідними університетами Фінляндії та Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (Харків), виконує програму з наукових досліджень для магістрів і кандидатів наук за напрямом «Критичні обчислення для аерокосмічних систем».

Нещодавно виграно грант на реалізацію (в 2009–2010 рр.) спільного українсько-польського проекту «Комп'ютерні технології у матеріалознавстві, інженерії поверхні та виробництві матеріалів».

У 2009 р. університет відправив заявку на участь у проекті за програмою ТЕМПУС «Мережева взаємодія університетів-партнерів в реалізації багаторівневої системи підготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері освітнього менеджменту» та виграв грант. Проект реалізується спільно з фондовим університетом Хільдесхайм (Німеччина), Новгородським державним університетом та іншими партнерами з Росії, Польщі, Білорусії, Австрії.

Завдяки плідній роботі керівника та виконавців проекту 26 березня 2010 р. у ХНУ було відкрито Компетентнісний центр освітнього менеджменту і міжнародних освітніх програм. Центр отримав обладнання на суму близько 470 000 грн. Це аудіо- та відео- конференц-зал, відеостудія, комп'ютерний клас на 15 робочих місць та мобільне проек-

Міжнародна наукова конференція «Поляки в Україні, ХІХ–ХХ ст.»

ційне обладнання. Найсучасніше устаткування дає можливість проводити заняття із використанням інтерактивних методів навчання, відеоконференції, відеомости та онлайн-семінари із проблем менеджменту й інноваційної діяльності у мережі університетів-партнерів.

Університет, окремі його підрозділи, професорсько-викладацький склад і студенти отримували гранти на стажування, виконання досліджень, участь у міжнародних наукових конференціях, семінарах, конкурсах, фестивалях, навчання, проходження програм обміну, створення методичної бази від Організації північноатлантичного договору НАТО, Польського Сенату, Фонду «Допомога полякам на сході», Посольства США в Україні, Гете-Інституту в Києві, Гете-Інституту в Москві, Академії підвищення кваліфікації працівників освіти Російської Федерації, Міжнародної федерації з теорії механізмів і машин ІГТоММ, Майкрософт Юкрейн, Інституту німецької культури (Геттінген, Німеччина), Католицького товариства вихователів (Варшава, Польща), Інституту дистанційного навчання (Кассель, Німеччина), Товариства «Спільнота польська», Фонду «Семпер Полонія» (Польща).

Хмельницький національний університет є засновником і видавцем двох міжнародних фахових журналів «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах» (головний редактор — І. В. Троцишин), «Проблеми трибології» (А. Г. Кузьменко).

Результатом наукових досліджень учених університету є численні публікації, зокрема у закордонних виданнях із високим імпаکت-фактором, що вводять результати досліджень у міжнародний науковий обіг. Десятки монографічних праць із різних галузей науки отримали своє впровадження як в Україні, так і за кордоном. Чимало видань мають гриф МОНМС України.

Подальший розвиток науки потребує постійного пошуку нових підходів і методів, які досягаються шляхом спілкування з науковцями ближнього і дальнього зарубіжжя. Тому щороку за активної підтримки керівництва в університеті проводиться більше 13 міжнародних конференцій, що є логічним продовженням започаткованих вищим зв'язків з іноземними партнерами. З 2001 р. ХНУ організував понад 100 міжнародних заходів, у яких взяли участь більше 2000 науковців із різних країн. Стало традицією проведення українсько-польських наукових конференцій «Українсько-польські наукові діалоги», «Українсько-польська конференція молодих вчених «Механіка та інформатика», де науковці спілкуються, обмінюються думками

та ідеями, виносять на широкий загал результати власних досліджень, проводять апробацію своїх ідей.

В Україні та за кордоном особливий інтерес викликають конференції, присвячені різним галузям науки: «Маркетингові технології в умовах інноваційного розвитку економіки», «Механіка та інформатика», «Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теоретичні і практичні аспекти», «Українсько-Польські наукові діалоги», «Актуальні проблеми комп'ютерних технологій», «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Про рівень цих заходів свідчить активна участь у їх роботі науковців із провідних вишів і наукових закладів Білорусі, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, США.

Організовані ХНУ конференції відбуваються не тільки у стінах університету, а й за його межами — в Єгипті, Ізраїлі, Польщі. Ректор Микола Скиба переконаний, що «кожна міжнародна конференція — це ще один крок на шляху до утвердження авторитету Хмельницького національного університету в світовому освітньому і науковому просторі; це не лише обмін набутим досвідом, а й можливість закласти підґрунтя для пошуку нових партнерів».

Не залишається поза увагою і стажування та навчання професорсько-викладацьких кадрів вишу за кордоном. З 2001 р. більше 100 викладачів кафедр пройшли стажування у провідних навчальних закладах, наукових установах країн Європи (Австрії, Голландії, Литви, Німеччини, Польщі).

На базі університету успішно діють такі міжнародні організації, як Національний комітет України з машинознавства Світової організації ІФТОМ, філіал Міжнародної академії інформаціології, асоціація «ТІСОЛ-Україна».

Враховуючи прагнення України до європейської інтеграції і усвідомлюючи важливість проблеми багатомовності, керівництво університету доклало зусиль до пошуку належної форми розв'язання цих завдань: у 2004 р. на теренах тоді ще Технологічного університету Поділля був заснований Українсько-польський центр. На початку діяльності перед ним було поставлене головне завдання — створення належних умов для забезпечення співпраці між ХНУ і польськими освітніми інституціями.

За час співпраці Українсько-польського центру та провідних вишів Польщі було проведено 8 молодіжних і 4 науково-технічні конференції, що відбулися у різних містах України та Республіки Польща.

Діяльність центру не обмежується лише навчальною та науковою роботою зі студентами й викладачами,

Робочий візит делегації ХНУ до університету міста Білефельд у межах проекту «ТЕМПУС»

обміном науковцями, також здійснюється тісна співпраця Українсько-польського центру з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади області й міст Хмельниччини, яка концентрується навколо втілення у життя заходів, спрямованих на підвищення якості вітчизняної продукції. В її основу було покладено наукові, методичні та дидактичні матеріали, розроблені співробітниками центру спільно із провідними фахівцями Краківського політехнічного університету ім. Тадеуша Костюшка, Центру підготовки й організації систем якості цього університету, Польського центру досліджень і сертифікації, який є членом Європейської організації якості (EOQ), Європейського фонду управління якістю (EFQM) та міжнародної мережі органів оцінки відповідності (IQNet), а також у співробітництві із провідними аудиторами якості — BSI, TÜV NORD та KEMA.

За період 2008–2011 рр. для потреб Хмельниччини було підготовлено понад 350 спеціалістів, які отримали сертифікати внутрішніх аудиторів систем управління якістю. Ці фахівці були направлені в обласні та районні державні адміністрації, на підприємства й організації різної форми власності та у навчальні заклади краю.

Студентів ХНУ знають далеко за межами України, зокрема в США та Німеччині, де вони навчаються за грантовими програмами, беруть участь у програмах міжнародного культурного обміну. В Польщі вони проходять навчання та виробничу практику згідно з угодами про обмін студентами, в Австрії беруть участь у роботі літніх шкіл із вивчення німецької мови, у Франції, Іспанії та Португалії — у міжнародних фольклорних фестивалях та конкурсах у складі творчого колективу «Юність Поділля».

Географія зв'язків ансамблю «Юність Поділля» не обмежується лише країнами Західної Європи. В учасників ансамблю багато друзів у США, Канаді, країнах Латинської Америки (Аргентині, Чилі, Перу, Колумбії), Австралії, Китаї, Південній Кореї, Малайзії та африканських країнах (Сенегалі, Гані, Мозамбік). Крім того, фестивалі неодноразово демонстрували, що дружба між народами, обмін культурою і знаннями — найкращий спосіб налагодити тривалі відносини між державами. Саме через це колектив «Юність Поділля» майже з моменту утворення незалежної України популяризував її ім'я у багатьох кутках світу через фольклорне мистецтво.

На міжнародній арені відомий також Студентський будинок моделей із його незмінним керівником — завідувачем кафедри дизайну, доцентом, к. т. н., академіком Української технологічної академії Іриною Мусіївною Банноюю.

Молоді українські дизайнери, серед яких — студенти та випускники ХНУ, щороку вражають невпинним злетом креативності та високим фаховим рівнем колекцій, які демонструються на подіумах конкурсів. Підтвердженням цього є більш як 300 нагород (серед яких 37 гран-прі, 105 перших місць, 99 других та 87 третіх), що отримали лауреати конкурсу «Барви Поділля» на міжнародних, всеукраїнських і регіональних професійних конкурсах упродовж років свого існування.

Студенти та викладачі університету мають також вагомі спортивні досягнення. Щорічно вони беруть участь у першостях світу, Європи, кубках світу, Європи, чемпіонатах світу, Європи, універсіадах. Студенти-спортсмени університету увійшли в збірні команди країни з фехтування і тхеквондо.